

JOGI FÓRUM PUBLIKÁCIÓ

**A végrendeleti tanú aláírásával szemben támasztott követelmények alakulása a bírói
gyakorlatban**

Szerző: Hoszné dr. Nagy Tímea

Eger, 2017. március 21.

A végrendelet, végrendekezés szabályait a Polgári törvénykönyv szabályozza. Az 1959. évi IV. törvény (régii Ptk.) 1960. május 1-től 2014. március 14-ig, majd 2014. március 15-től a 2013. évi V. törvény (Ptk.). A két kódex szövege a közvégrendelet és az írásbeli magánvégrendeletre vonatkozóan lényegében teljesen ugyanaz volt.

A régi Ptk. és a Ptk. is használja a végintézkedés és a végrendekezés fogalmát. A végintézkedés az örökhagyó vagyonáról vagy annak egy részéről, az örökhagyó halálának esetére szóló rendelkezése. A végrendelet a végintézkedés egyik formája, jellemzője, hogy egyoldalú, nem címzett jognyilatkozat.

A végrendelet készülhet írásban vagy keletkezhet szóban, azzal hogy a szóbeli végrendelet egy kivételes lehetőség és a hatályos szabályozás szerint akkor tehető, hogyha az örökhagyó, az életét fenyegető olyan rendkívüli helyzetben van, hogy írásbeli végrendelet megtétele lehetetlen.

Az írásbeli végrendelet lehet közvégrendelet és magánvégrendelet. A régi és a hatályos Ptk. szabályozása közötti lényeges különbség, hogy míg a régi Ptk. szerint közvégrendeletet közjegyző vagy bíróság előtt lehetett tenni, addig ma közvégrendelet kizárólag közjegyző előtt tehető. A szabályozás változásának praktikus indoka, hogy a bíróságon senki sem jelent meg azzal acéllal, hogy közvégrendeletet szeretne tenni. A gyakorlatban tehát nem mutatkozott igény a közvégrendelet bíróságon történő megtételére, holott erre akár a felfogadási napon (panasznap) lehetőség mutatkozott volna.

Az írásbeli magánvégrendelet két típusa a holográf és az allográf végrendelet. A holográf végrendelet az örökhagyó által saját kezűleg írt és aláírt végrendelet, míg az allográf végrendelet olyan írásbeli magánvégrendelet, amelyet az örökhagyó két tanú együttes jelenlétében aláírt, vagy ha azt már aláírta, az aláírását két tanú együttes jelenlétében magának ismer el. Az allográf végrendeletet a tanúknak is alá kell írnia, e minőségük feltüntetésével.

Az írásbeli magánvégrendelet alaki érvényességének kellékeit a régi Ptk. 629. § (1) bekezdése, míg a Ptk. 7:17. § (1) bekezdése tartalmazza.

A régi Ptk. 629. § (1) bekezdése szerint *az írásbeli magánvégrendelet érvényes, ha annak végrendeleti minősége, keltének helye és ideje magából az okiratból kitűnik, továbbá ha a végrendelező azt*

a) elejétől végig maga írja és aláírja; vagy

b) két tanú együttes jelenlétében aláírja, vagy ha azt már aláírta, az aláírást két tanú előtt a magáénak ismeri el, és a végrendeletet mindkét esetben a tanúk is - e minőségük feltüntetésével - aláírják; vagy

c) aláírja és akár nyílt, akár zárt iratként a közjegyzőnél - végrendeletként feltüntetve - személyesen letétbe helyezi.

A Ptk. 7:17. § [Az írásbeli magánvégrendelet alaki érvényességi feltételei] (1) bekezdése szerint az írásbeli magánvégrendelet alaki szempontból érvényes, ha készítésének ideje az okiratból kitűnik, továbbá ha a végrendelező azt

a) sajátkezűleg írt végrendelet esetén elejétől végig maga írja és aláírja;

b) más által írt végrendelet esetén két tanú együttes jelenlétében aláírja, vagy ha azt már aláírta, az aláírást két tanú előtt, azok együttes jelenlétében a magáénak ismeri el, és a végrendeletet mindkét esetben a tanúk is - e minőségük feltüntetésével - aláírják; vagy

c) a sajátkezűleg írt vagy más által írt végrendeletet aláírja, és akár nyílt, akár zárt iratként a közjegyzőnél - végrendeletként feltüntetve - személyesen letétbe helyezi.

A Ptk. 7:17. § (1) bekezdésének első mondata némileg könnyít a régi Ptk. szabályain, hiszen az alaki érvényesség kellékei közül kikerült, az hogy a végrendeletből ki kell tűnnie a készítés helyének. Egyebekben a Ptk. szövege tartalmilag megegyezik a régi Ptk. szövegével.

A jogalkalmazás során a legtöbb problémát a régi Ptk. 629. § (1) bekezdés b) pontjában foglalt rendelkezés okozta. Ezt mi sem mutatja jobban, minthogy ugyanazon, fél évszázadon át változatlan törvényszöveg mellett a bírói gyakorlat nem volt egységes és számos bírósági határozat, elvi határozat, bírósági döntés és két jogegységi határozat is született. Azért aktuális ez a kérdés most is, mert a hatályos Ptk. a régi Ptk-val azonos tartalommal szabályozza az írásbeli magánvégrendelet alaki érvényességének kellékeit, de a legutóbbi jogegységi döntés csak nemrég, 2016 szeptemberében született, 56 évvel a régi Ptk. kihirdetését és hatályba lépését követően, de csak 4 évvel a korábbi jogegységi határozathoz képest.

A perekben a bíróságoknak még egy ideig a régi Ptk. szabályait kell alkalmazni az írásbeli magánvégrendelet érvényességének vizsgálatakor, mert a Ptké. 57. § (2) bekezdése alapján a Ptk.

végintézkedésekre vonatkozó rendelkezéseit a Ptk. hatályba lépését követően - azaz 2014. március 15. után - kelt végintézkedésekre kell alkalmazni. A Ptké. 58. § (1) bekezdése is ezt erősíti, amikor kimondja, hogy a végrendelet érvényességét a keltének idején hatályos szabályok szerint kell elbírálni. Ezen szabály alóli kivételt fogalmaz meg a Ptké. 58. § (2) bekezdése, amely szerint a Ptk. hatálybalépése előtt kelt végrendelet érvényességét a Ptk. szabályai szerint kell elbírálni, ha a végrendelet a Ptk. szerint érvényes lenne és az öröklés a Ptk. hatálybalépése után nyílt meg.

Jelen dolgozat témája az allográf azaz az „idegen kézzel írt” végrendelet alaki érvényességi kellékei közül, a tanú aláírásával szemben támasztott jogalkalmazói gyakorlat alakulásának bemutatása.

Az írásbeli magánvégrendelet kapcsán a perek legnagyobb számban a végrendelet érvénytelenségének megállapítása iránt indultak és indulnak ma is. Az érvénytelenség általános jogkövetkezménye, hogy a fél által célzott joghatás kiváltása nem érhető el.

Az érvénytelenség két formája a semmisség és a megtámadhatóság. A régi Ptk. 629. § (1) bekezdés b) pontjának, vagy a Ptk. 7:17. § b) pontjának megsértésével létrejött, a tanúk nem megfelelő aláírásával ellátott írásbeli magánvégrendelet megtámadható. Az írásbeli magánvégrendelet egy egyoldalú jognyilatkozat, így szerződő felekről nem beszélhetünk. A megtámadásra az jogosult, akinek ehhez jogi érdeke fűződik, azaz aki az érvényesség, érvénytelenség esetén maga örökölné, vagy teherből szabadulna. E tárgyban született a Legfelsőbb Bíróság 416/2001. számú polgári elvi határozata is, amely két dolgot rögzített. Az egyik, hogy a végrendeletet megtámadhatja, aki annak érvénytelensége esetén az örökhagyó korábbi végrendelete értelmében kötelmi hagyományra jogosult, másrészt azt, hogy a korábbi végrendelet érvénytelenségére az alperes kifogásként hivatkozhat.

A konkrét joggyakorlat bemutatása előtt pár gondolat a PK. 82. számú állásfoglalásról, amely a végrendelet kapcsán megkerülhetetlen. Az állásfoglalás a favor testamenti elvének érvényesülését biztosítja, és azt jelenti, hogy a végrendeletet az akarati elv figyelembe vételével kell értelmezni, azaz az örökhagyó akaratát kell előtérbe helyezni. Ezen elvnek akkor van jelentősége, amikor kétség merül fel és ekkor a végrendeletet úgy kell értelmezni, hogy az örökhagyó akaratát a lehető leginkább érvényre jusson. Ez a magántulajdonról való rendelkezési jog kiteljesedése. A PK. 82. számú állásfoglalás a favor testamenti elvének alkalmazásához, a vizsgálati szempontok kialakításához ad segítséget. A PK. 82. számú állásfoglalás kapcsán azt kell említeni, hogy a favor testamenti elve csak a végrendelet tartalmára

vonatkoztatható, az alaki kellékek vonatkozásában nem alkalmazható.

Foglalkozni kell a teljes bizonyító erejű magánokirat és a végrendelet viszonyával is. Az okiratok fajtáit és azok kellékeit a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (Pp.) tartalmazza. A Pp. 196. § (1) bekezdésének b) pontja szerint *a magánokirat az ellenkező bebizonyításáig teljes bizonyítékul szolgál arra, hogy kiállítója az abban foglalt nyilatkozatot megtette, illetőleg elfogadta, vagy magára kötelezőnek ismerte el, feltéve, hogy két tanú az okiraton aláírásával igazolja, hogy a kiállító a nem általa írt okiratot előttük írta alá, vagy aláírását előttük sajátkezű aláírásának ismerte el; az okiraton a tanúk lakóhelyét (címét) is fel kell tüntetni.*

Figyelemmel arra, hogy a végrendeleti tanúk aláírására anyagi jogi előírás van, mert a Ptk. 629. § (1) bekezdésének b) pontja tartalmaz erre vonatkozó rendelkezést, így az eljárási jog szabályainak nincs ügydöntő jelentősége. A végrendelet érvénytelenségének megállapítása iránti perben tehát a Pp. 196. § szabályai nem alkalmazhatóak. Ennek oka, hogy az örökgyó nem egyszerűen egy magánokiratban végrendelezik, hanem a Ptk. által szabályozott végrendeletben. Ezt a Kúria számos eseti döntésében is kimondta.

A hagyatéki, érvénytelenségi perekben a felek perbeli állását tipikusan a közjegyző hagyaték- átadása határozza meg, a törvényes örökös áll szemben a végrendeleti örökössel. Amennyiben a közjegyző a végrendeleti örökösnek adja át a hagyatékot, úgy ő lesz az alperes, a felperes pedig a törvényes örökös. Ellenkező esetben pedig éppen fordítottak a perbeli pozíciók.

A joggyakorlat változásának középpontjában a tanú aláírása, annak formai megjelenése állt. Abban nem volt vita, hogy a tanúi minőségnek a végrendeletből ki kell tűnnie, és abban sem, hogy a végrendelet tanúja az lehet, aki nagykorú, cselekvőképes, írni, olvasni tud és képes a végrendelező személyazonosságának - személyének és aláírásának - azonosítására. Az volt az alapvető kérdés, hogy milyennek kell lennie a tanú aláírásának. A problémát az okozta, hogy a tanúk aláírása sok esetben olvashatatlan, kusza volt, a tanúk személye a végrendeletből nem volt megállapítható. Az eltérő jogértelmezéshez és jogalkalmazáshoz az vezetett, hogy sem a Ptk., sem más jogszabály nem határozza meg az aláírás fogalmát, azt hogy mi tekinthető - vagy éppen mi nem - aláírásnak. Az aláírásként elfogadható „írás sor” kidolgozása - mint oly sok egyéb jogértelmezés - a jogalkalmazásra maradt.

A témában elsőként született elvi bírósági határozat a Legfelsőbb Bíróság Pfv.II.20.861/2006. számú ügyben hozott ítélete, amely **EBH2006. 1412.** szám alatt került közzétételre.

Az elvi határozat alapjául szolgáló jogvitában a végrendelet érvénytelenségének megállapítása iránti perben a felperes arra hivatkozott, hogy a végrendeleten az egyik tanúnak csak a kézjegye szerepelt. Az érintett végrendeleti tanú egyben az okiratszerkesztő ügyvéd is volt. Az elsőfokú bíróság megállapította a végrendelet alaki érvénytelenségét, mivel a kézjegy a tanútól névaláírásként nem fogadható el. A másodfokú bíróság ezzel szemben - az elsőfokú ítélet megváltoztatásával - a felperes keresetét elutasította. Indokolása szerint az ügyvéd tanú olvashatatlan írásjelén kívül címe és ügyvédi bélyegzője is szerepel a végrendeleten, azért az nem egyszerű kézjegy. A felperes felülvizsgálati kérelmét arra alapította, hogy a Ptk. 629. § (1) bekezdés b) pontja és a Pp. 196. § (1) bekezdésének b) pontja alapján a végrendeleti tanú aláírásának családi és utónévből kell állnia. A felülvizsgálati kérelem folytán eljáró Legfelsőbb Bíróság osztotta a felperesi álláspontot és az alábbiakat rögzítette:

1. Az aláírás szokásos módja a családi és utónév együttes használata és az érvényességi feltételeknek akkor is megfelel, ha nehezen olvasható.
2. A tanú aláírása nem helyettesíthető nevének kezdőbetűjelével, olvashatatlan írásjellel.
3. Az aláírást az ügyvédi bélyegző használata nem pótolja.

A **BDT2009. 2045.** számon közzétett bírósági döntés alapja a Szegedi Ítéltábla Pf.II.20.376/2008. számú ítélete volt

Ez a döntés arra vállalkozott, hogy meghatározza az aláírás, a kézjegy és a monogram definícióját. Eszerint az aláírás szokásos módja a családi és utónév együttes lejegyzése, amely lehet azonban kusza vonalvezetésű, és olvashatatlan, de tartalmaznia kell az aláíró teljes nevét és nem pótolja sem a kézjegy, sem a monogram. A kézjegy rendszerint egy tagból álló, rögzített betűkihagyásos írás, rövid, aláírást helyettesítő jelcsoport. A monogram pedig egy név kezdőbetűiből álló kalligrafikus jel. Az ezen döntés alapját adó jogesetben is az okiratszerkesztő ügyvéd volt az egyik végrendeleti tanú, akinek a végrendeleten tanúként, kezdőbetűs monogramnak felfogható kézjegye található és a döntés e vonatkozásban kimondta, hogy a névmegjelölésének a végrendeleti tanú aláírásával szemben megkövetelt szigorú alaki kellékeknek kell megfelelnie. A döntés rögzítette, hogy a 2006. évi 1412. számú iránymutató

elvi határozatában foglaltakkal a tábla maradéktalanul egyetértett, az attól való eltérésre nem látott okot.

Változást hozott a Kúria Polgári Kollégiumának Jogegységi Tanácsa által 2012. november 12-én megalkotott **3/2012. számú Polgári Jogegységi határozata**.

A jogegységi határozat meghozatalának indoka az volt, hogy a Kúria el akart térni a fentebb ismertetett és a Kúria egy másik tanácsa által korábban EBH2006. 1412. számon közzétett elvi határozattól. A Kúria a Fővárosi Ítéltábla 1.Pf.20.193/2011/8. számú közbenső ítéletének felülvizsgálati eljárásában tette fel azt a jogkérdést, hogy milyen alaki követelmények érvényesítése indokolt a végrendeleti tanú aláírásával szemben és ítélte meg úgy, hogy a korábbi elvi bírósági határozat meghaladott.

A Fővárosi Ítéltábla felülvizsgálattal támadott ítéletének tényállásában az örökhagyó a felperessel öröklési szerződést kötött. A régi Ptk. 656. § - a rögzíti, hogy *az öröklési szerződés érvényességére az írásbeli végrendeletre vonatkozó vonatkozó rendelkezéseket azzal az eltéréssel kell alkalmazni, hogy korlátozottan cselekvőképes személy öröklési szerződésének érvényességéhez a törvényes képviselő hozzájárulása és a gyámhatóság jóváhagyása is szükséges, továbbá, hogy a szerződésre akkor is a más által irt végrendelet alakiságai irányadók, ha az valamelyik fél saját kézírásával készült.*

Az ügyben a közjegyző a hagyatékot a törvényes örökösöknek (a per alperesei) adat át, végzése szerint az öröklési szerződés alakilag kifogásolható, mert a két lapból álló szerződés első lapja sorszámozással nincs ellátva és sem a szerződő felek, sem a tanúk nem írták alá. Az elsőfokú bíróság közbenső ítéletével megállapította, hogy az öröklési szerződés érvénytelen, a benyújtott felperesi fellebbezés folytán a Fővárosi Ítéltábla ezt helybenhagyta.

A 3/2012. Polgári jogegységi határozat rögzítette, hogy „a végrendelet tanújának az okiratot a rá jellemző, szokásos módon kell aláírnia. A tanú aláírását sem neve kezdőbetűjének feltüntetése, sem olvashatatlan írásjel vagy a tanú ügyvédi bélyegzőjének használata nem pótolja. A tanú személyének magának az okirattól megállapíthatónak kell lennie”. A határozat összefoglalóan tartalmazza azt is, hogy a Kúria által vitássá tett ügyekben a keresettel támadott végrendeletek egyik tanúja az okiratszerkesztő ügyvéd volt és a végrendeleteket bélyegzőlenyomatával látta el, valamint lakcímének és tanúkenti minőségének feltüntetése mellett aláírása néhány betűre emlékeztető írásjelet tartalmazott. Az aláírás fogalmának

meghatározásakor - a rendelkező részben - eltért a 2009/2045. számú BDT-ben írtaktól. Az aláírás fogalmi eleme, hogy közvetlenül az aláírótól származik, a rendeltetése pedig az aláíró azonosítása. Az egyénre jellemző, egyedi sajátosságokkal bír, egyedi aláírás formát és aláírásképet jelent. A határozat rendelkező része csak a rá jellemző, szokásos módot rögzíti, azonban az indokolás 3. pontja már azt tartalmazza, hogy az aláírás történetileg kialakult módja, hogy az aláíró az iraton családi és utónevét tünteti fel.

Rögzítette a Kúria, hogy a tanú személyének és ebbéli minőségének magából az okiratból, külön bizonyítás nélkül ki kell tűnnie. Mivel a tanú kiléte és tanúi minősége alaki kellék, így ezt az okiratnak kell tartalmaznia és erre nézve bizonyítás nem folytatható le. Az aláírás külleme kapcsán a határozat azt tartalmazza, hogy a tanúnak az okiratot a rá jellemző, általa rendszeresen alkalmazott, szokásos névformát és írásképet tartalmazó aláírásával kell ellátnia. Olyan mértékben kell olvashatónak lennie, hogy abból a tanú személye megállapítható legyen. Olvashatatlan aláírás mellett a név olvasható formában történő kiírása megfelelő. A név kezdőbetűje és az ügyvédi bélyegző használata önmagában nem felel meg a tanú aláírása iránt támasztott törvényi előírásoknak.

2013. április 24-én 5. sorszám alatt hozott ítéletet a Kúria a Pfv.I.20.133/2013. számú ügyben, amely **EBH2015.P.10.** szám alatt került közzétételre.

Az elvi bírósági határozat egyetértve a 3/2012. Polgári jogegységi határozattal kimondta, hogy a végrendeleti tanú aláírásával szemben nem az a követelmény, hogy megfeleljen az aláírás általános és szokásos módjának, hanem az, hogy a tanúra jellemző, szokásos aláírást alkalmazza. Nem kell az aláírásból, hanem elegendő, ha az okiratból kiderül a tanú személye.

A Pfv.I.20.133/2013. szám alatti ügyben az örökgyó ügyvéd által ellenjegyzett írásbeli magánvégrendeletet tett, amelyet az okiratszerkesztő ügyvéd tanúként is aláírt. Az ügyvéd aláírása alatt lakcímét is feltüntette, névaláírásából az előtagként használt doktori cím d betűjét, vezeték és keresztnevének kezdőbetűit írta le. Ez az aláírás az ügyvéd szokásos aláírása. Az ügy felperese a törvényes, míg alperese a végrendeleti örökös volt, az ügy tárgya végrendelet érvénytelenségének megállapítása. Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította, indokolása szerint az ügyvéd, mint végrendeleti tanú ebbéli minősége, lakóhelye a végrendeletből megállapítható, a bélyegző lenyomatra tekintettel személye is beazonosítható. A másodfokú bíróság az ítéletet helybenhagyta, a Kúria hatályában fenntartotta. A Kúria

hivatkozott az Alaptörvény 25. cikk (3) bekezdésére és a 23/2009. (III. 6.) AB határozatra, amelyek együttes értelmezése szerint a jogegységi határozat rendelkező része bír normatartalommal. A 3/2012. Polgári jogegységi határozat rendelkező része pedig úgy szól, hogy *a végrendelet tanújának az okiratot a rá jellemző, szokásos módon kell aláírnia. A tanú személyének magának az okiratból megállapíthatónak kell lennie.*

Ez az elvi határozat konkrétan utalt arra, hogy az EBH2006. 1412. számú eseti döntésben megfogalmazott azon következtetés, hogy a Ptk. 629. § (1) bekezdés b) pontjában foglalt előírásnak csak és kizárólag a teljes, azaz a családi és utónév együttes használata fogadható el, téves és hiányzik az elvi alapja. Az aláírást sem anyagi, sem eljárási jogi jogszabály nem definiálja, ezért nem is kell tételesen meghatározni az aláírásra vonatkozó kritériumokat.

A konkrét jogeset kapcsán a Kúria kifejtette, hogy a végrendelet alaki kellékeinek meglétéhez fűződő garanciális szabály nem sérül akkor, ha a tanú személyazonosságához kétség sem fér, és a tanú ügyvédi bélyegzőjének lenyomata és lakcímének feltüntetése miatt személye az okiratból megállapítható.

2016. szeptember 21-én kelt a Kúria újabb, a 3/2012. Polgári jogegységi határozatot hatályon kívül helyező és az EBH2015.P.10. számú határozat elvi bírósági határozatként történő fenntartását megszüntető **2/2016. számú Polgári jogegységi határozata**. Megszületésének közvetlen indoka az volt, hogy a Kúria ellentmondásosnak gondolta a 3/2012. Polgári jogegységi határozatot, a tanács véleménye szerint a rendelkező rész és az indokolás nem volt összhangban egymással, és ezért nem volt alkalmas az egységes bírói gyakorlat kialakítására.

A 2/2016. Polgári jogegységi határozat rendelkező része szerint „a végrendeleti tanú aláírása megfelel az aláírással szemben támasztott követelményeknek, ha a tanú a rá jellemző, általa kialakított egyedi írásformát és írásképet tükröző módon írja alá az okiratot. Ha a tanú személye az okiratból nem állapítható meg, a bíróság erre vonatkozóan bizonyítást folytathat le.” A jogegységi határozat lényege, hogy a végrendeleti tanú személyének magából az okiratból megállapíthatónak kell lennie, nívumként azonban rögzíti, hogy ha ez nem lehetséges, akkor a tanú személyének megállapítására a bíróság bizonyítást folytathat le. A bizonyítás lefolytatásának lehetősége az egyik lényeges eltérés 3/2016. számú jogegységi határozathoz képest. A végrendeleti tanú szerepe a végrendelettel rendelkező személyének azonosítása és

aláírásának hitelesítése. Ebből a feladatból nem vezethető le az a szigorú jogértelmezés, hogy az írásbeli végrendeletnek alaki és ezzel érvényességi kelléke lenne, hogy a tanú személye kizárólag magából az okiratból legyen megállapítható. A Ptk. szabályozásából nem vonható le az a korábbi következtetés - 3/2012. PJE -, hogy a tanú személyének külön bizonyítás nélkül is ki kell tűnnie a végrendeletből.

A 2/2016. Polgári jogegységi határozat indokolásának 3. pontjában olvasható, hogy az aláíráshoz nem fűződik külön elvárás, annak elfogadott módjára nincs általános szabály. A Kúria kifejtette azt is, hogy amennyiben a jogalkotó szándéka arra irányul, hogy az aláírással szemben fokozott alaki követelményeknek kell megfelelnie, akkor azt külön kimondja. Így tett például az ingatlan-nyilvántartásról szóló 1997. évi CXLI. törvény végrehajtásáról szóló 109/1999. (XII. 29.) FVM rendelet 69. §-nál, ahol a jogalkotó úgy rendelkezett, hogy ... *az aláírás akkor tekinthető nyilvánvalóan azonosíthatónak, ha az aláírók aláírásuk alatt olvashatóan megjelölték nevüket és az okirat szerinti ügyletkötői minőségüket (pl. eladó, vevő, haszonélvező stb.).*

Azonos törvényi szabályozás mellett, a bírói jogalkalmazás változását mutatják be a fent hivatkozott döntések a végrendeleti tanú aláírásával szemben támasztott követelmények kapcsán. A gyakorlat a formai követelmények fokozatos enyhülését mutatja. Az EBH2006.1412. és a BDT2009.2045. számú döntések olyan iránymutatást adtak, hogy a végrendeleti tanú aláírásának a családi és utónevét is tartalmaznia kell, de nem érvénytelenségi ok, ha nehezen olvasható. Az olvashatatlan írásjel és a név kezdőbetűje nem aláírás, és azt az ügyvéd bélyegzője sem pótolja.

Ezt követően a 3/2012. számú Polgári jogegységi határozat és a 10/2015. P. számú elvi bírósági határozat már nem követelte meg a családi és utónév együttes használatát. A végrendeleti tanúnak a rá jellemző, szokásos módon használt aláírását kell a végrendeletre vezetni, az sem feltétlenül szükséges, hogy ez olvasható legyen, de a tanú személyének külön bizonyítás nélkül az okiratból megállapíthatónak kell lennie.

A 2/2016. számú Polgári jogegységi határozat osztotta a 3/2012. Polgári jogegységi határozat rendelkező részének azon gondolatát miszerint a tanúnak a rá jellemző, általa kialakított, egyedi írásformát kell használnia a végrendelet aláírásakor. Az újdonság pedig abban állt, hogy elvetette azt a szigorú és jogszabályi alappal nem rendelkező jogértelmezést, hogy ha a tanú személye a végrendeletből

egyértelműen nem derül ki, akkor a bíróság nem folytathat le erre nézve bizonyítást. Ha a tanú személye nem állapítható meg az okiratból, erre a bíróság bizonyítást rendelhet el.